

Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli

Opracowanie materiału: Prof. dr hab. n. med. Elżbieta Starosławska

Data powstania: 1953 r.

Założyciele: doc. dr hab. n. med. Mieczysław Kwiatkowski , prof. dr hab. n. med. Jerzy Pęszyński, dr n. med. Janusz Stocki, dr n. med. Ryszard Patyra, lek. med. Maria Karasiewicz, mgr Jacek Dmitruk
Główni liderzy – dyrektorzy COZL: doc. dr hab. n. med. Mieczysław Kwiatkowski, dr n. med. Ryszard Patyra, lek. med. Jan Kondratowicz-Kucewicz, prof. dr hab. n. med. Elżbieta Starosławska

Historia i formy działalności

W maju 1953 rok na podstawie ogólnokrajowego Planu Organizacji Walki z Chorobami Nowotworowymi z 1952 roku utworzono Wojewódzką Poradnię Onkologiczną, która dała początek onkologii lubelskiej. Poradnia mieściła się w przybudówce baraku przy ul. Sierociej 4. 19 marca 1958 roku zapoczątkowano działalność Wojewódzkiego Ośrodka Onkologicznego w Lublinie, który posiadał 40 łóżkową bazę szpitalną. Był to trzeci ośrodek onkologiczny w kraju obok ośrodków we Wrocławiu i Poznaniu. W momencie uruchomienia Pracownia Rentgenoterapii szpitala wyposażona była w 3 aparaty do napromieniania. W listopadzie 1966 roku niewątpliwym sukcesem ośrodka lubelskiego było zamontowanie pierwszej aparatury megawoltowej tzw. bomby kobaltowej „Gravicert”. Ośrodek lubelski jako trzeci w kolejności ośrodek w Polsce wprowadził terapię megawoltową oraz nierzadko inicjował unowocześnianie różnych technik promieniolecznictwa. W 1975 roku nastąpiła radykalna poprawa warunków działania lubelskiego ośrodka onkologicznego związana z oddaniem do użytku nowych budynków szpitala. W wyniku rozbudowy zwiększono liczbę łóżek do 186.

W 1977 rok nasi lekarze na bazie naszego ośrodka rozpoczęli nauczanie onkologii dla studentów z Akademii Medycznej w Lublinie. W 1997 roku onkologia lubelska otrzymała linię do radioterapii w postaci przyspieszacza wysokoenergetycznego, symulatora, systemu planowania leczenia oraz bombę kobaltową Heratron. W ten sposób pozyskano najnowocześniejszą w kraju aparaturę do terapii energią promienistą.

Od początku lat 90 zaczęto szkolić pielęgniarki szpitala onkologicznego w zakresie opieki paliatywnej. Pierwsze szkolenie odbyła pielęgniarka Henryka Osik w listopadzie 1992 roku. W tym czasie pielęgniarki OS ZOZ wyjeżdżają do pacjentów terminalnych po godzinach

pracy w szpitalu. Ich pracę nadzoruje i koordynuje lek. Beata Kościańska a później lek. Danuta Siwek.

W 1993 roku przy Ministrze Zdrowia utworzono Radę ds. Opieki Paliatywnej i Hospicyjnej. Na mocy jej rozporządzenia, a także z inicjatywy prof. Jerzego Pęszyńskiego powstaje w naszym szpitalu w listopadzie 1993 roku Poradnia Opieki Paliatywnej z Zespołem Wyjazdowym. W tym czasie pracują w niej trzej lekarze i dwie pielęgniarki, którym poszerzono dotychczasowe obowiązki etatowe. W latach 1996 i 1998 onkologiczny ośrodek lubelski zorganizował dwa Ogólnopolskie Sympozja Opieki Paliatywnej i Hospicyjnej.

1 lutego 1999 roku kierownikiem poradni została lek. med. Danuta Siwek. Pracownicy Poradni Paliatywnej COZL odbywali szkolenia organizowane przez towarzystwa naukowe, uczestniczyli w konferencjach, przyłączali się do akcji i współpracowali z innymi ośrodkami hospicyjno-paliatywnymi. Program zwalczania bólu nowotworowego stanowił nieodłączną część „Programu rozwoju opieki paliatywnej i hospicyjnej w Polsce”, dlatego lekarze Poradni Paliatywnej szkolili się w zakresie niesienia pomocy pacjentom z bólami nowotworowymi, przekazywali tę wiedzę środowisku lekarskiemu i społeczeństwu, organizując co roku we współpracy z mediami „Tydzień walki z bólem”.

W 2005 roku w Zakładzie Medycyny Paliatywnej, Centrum Onkologii – Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie w Warszawie dokonano oceny stanu opieki paliatywnej w ośrodkach onkologicznych z wykonania zadania realizowanego w ramach programu polityki zdrowotnej pn.: „Narodowy Program Zwalczania Chorób Nowotworowych, zadanie: Program Rozwoju Opieki Paliatywnej”, z której wynikało, że COZL jest w czołówce ośrodków mających najlepiej rozwinięte struktury i formy działania opieki paliatywnej.

W ramach działalności zespołu wyjazdowego Poradni Opieki Paliatywnej raz na tydzień lub raz na dwa tygodnie zespół składający się z lekarza i pielęgniarki odwiedzał chorych w domu, natomiast samodzielne wizyty pielęgniarskie odbywały się prawie codziennie.

W COZL prowadzono kursy dla wolontariuszy, którzy wspomagali pracę Poradni Opieki Paliatywnej w domach pacjentów. Kursy prowadzili lekarze m.in. lek. Danuta Siwek i lek. Justyna Horbowska, psycholog, ksiądz, radca prawny, aby zapoznać ochotników ze wszystkimi aspektami opieki nad pacjentem i jego rodziną.

8 kwietnia 2008 roku pierwszy pacjent Centrum Onkologii został objęty domową opieką wolontaryjną. Natomiast 13 czerwca 2008 roku powołane zostały Szpitalne Zespoły Wsparcia działające w ramach Poradni Medycyny Paliatywnej z Zespołem Długoterminowej Opieki Domowej.

W 2009 roku Konsultant Wojewódzki w dziedzinie medycyny paliatywnej dla województwa lubelskiego lek. Wiesław Palucha pozytywnie zaopiniował wniosek o dofinansowanie Poradni Medycyny Paliatywnej COZL w sprzęt medyczny i takie dofinansowanie poradnia dostała z Ministerstwa Zdrowia. Poradnia Medycyny Paliatywnej z Zespołem Opieki Domowej spełniała wszystkie wymagania stawiane ośrodkom realizującym „Program Rozwoju Opieki Paliatywnej”. Prowadziła leczenie onkologiczne zintegrowane z leczeniem paliatywnym oraz miała możliwość udzielania specjalistycznej pomocy lekarskiej i pielęgniarskiej w ocenie i leczeniu bólu i innych objawów fizycznych choroby nowotworowej.

Obecnie kierownikiem Poradni Medycyny Paliatywnej z zespołem Długoterminowej Opieki Domowej Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli jest lek. Mariusz Sałamacha. Poradnia oferuje fachową opiekę nad pacjentami z chorobą nowotworową ukierunkowaną na niesienie ulgi w cierpieniu – uśmierzanie dolegliwości. Pacjentom i ich rodzinom proponujemy wizyty w poradni dla pacjentów chodzących, podczas których udzielane są porady w trakcie leczenia i po jego zakończeniu oraz porady dotyczące kontroli uciążliwych objawów: bólu, wymiotów, duszności, biegunek itp. Tylko dla pacjentów leżących, mieszkających w Lublinie i jego okolicach, oferujemy wizyty domowe zespołu lekarsko-pielęgniarskiego, którego pracę wspiera Zespół Pielęgniarskiej Opieki Długoterminowej oraz Poradnia Psychologiczna. W stanach nagłych Pacjenci kierowani są do odpowiednich oddziałów szpitalnych lub hospicjum Dobrego Samarytanina.

11 września 1998 roku Onkologiczny Specjalistyczny Zespół Opieki Zdrowotnej przyjął nazwę Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej. 28 czerwca 2007 roku COZL uzyskało rozszerzony na wszystkie obszary działalności certyfikat ISO – 9001:2000.

17 listopada 2009 roku nastąpiło uroczyste oddanie do użytku nowego obiektu Zakładu Radioterapii COZL mieszczącego 3 bunkry z przeznaczeniem na: dwa akceleratory, aparat do brachyterapii HDR w warunkach sali operacyjnej oraz pomieszczenie na tomograf komputerowy. 17 lipca 2010 roku nadano Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej imię św. Jana z Dukli oraz przekazano Relikwie Patrona do Kaplicy Szpitalnej a także poinformowano o przyznaniu COZL środków finansowych z rezerwy celowej budżetu państwa na realizację zadania „Rozbudowa i modernizacja COZL”, przy udziale Samorządu Województwa Lubelskiego. Na początku stycznia 2011 roku rozpoczęto realizację inwestycji „Rozbudowa i modernizacja Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej” w celu poprawy jakości i dostępności do świadczeń onkologicznych społeczeństwa Lubelszczyzny. Inwestycja obejmuje w pierwszym

etapie budowę nowego pawilonu łóżkowego. W drugim etapie budowę budynku diagnostyczno-dydaktycznego oraz przebudowę i rozbudowę obecnie istniejących obiektów połączonych łącznikami. Cała inwestycja kosztować będzie ponad 228 mln zł.

Po rozbudowie w COZL będzie 507 łóżek. W budynkach o powierzchni około 57 tys. metrów kwadratowych znajdzie się m.in. siedem nowoczesnych sal operacyjnych, oddziały łóżkowe wyposażone w specjalistyczny sprzęt, Centrum Genetyki, Centrum Immunologii, Bank Komórek Krwiotwórczych, aula i sale wykładowe z możliwością prowadzenia telekonferencji. Powstanie także dwupoziomowy parking podziemny. Obecnie Centrum dysponuje 194 łózkami. Rocznie leczy się tu około 35 tys. pacjentów.

Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli jest jedynym w regionie lubelskim pełnoprofilowym ośrodkiem onkologicznym o najwyższym III stopniu referencyjności z chemioterapii i radioterapii a także stanowi część istniejącej ogólnopolskiej sieci pełnoprofilowych ośrodków onkologicznych. Zgodnie z koncepcją prof. Tadeusza Koszarowskiego Centrum skupia wszystkie zasadnicze działy leczenia onkologicznego: radioterapię, chemioterapię, chirurgię onkologiczną, opiekę paliatywną, rehabilitację, profilaktykę chorób nowotworowych, leczenie bólu, badania genetyczne. Ośrodek zatrudnia wysokiej klasy specjalistów i posiada specjalistyczny sprzęt spełniający wymogi kompleksowości i leczenia zgodnego z wypracowanymi od lat standardami.

W COZL realizowana jest chemioterapia i/lub chemioimmunoterapia standardowa, niestandardowa oraz wysokospecjalistyczne programy lekowe w Oddziałach I - IV. W Ośrodku leczeni są przede wszystkim pacjenci z wysokochemiowrażliwymi nowotworami np.: chłoniakami ziarniczymi i nieziarniczymi, nowotworami jąder oraz średniochemiowrażliwymi i niskochemiowrażliwymi np. nowotworami piersi, przewodu pokarmowego, mięsaki. Stosowane są wysokospecjalistyczne procedury obejmujące chemioterapię, chemioimmunoterapię z wykorzystaniem przeciwciał monoklonalnych i drobnocząsteczkowych inhibitorów kinaz tyrozynowych, chemioradioterapii i chemioradioimmunoterapii oraz hormonoterapii.

Oddział Chirurgii Onkologicznej COZL dysponuje 3 salami operacyjnymi. Wykonuje głównie operacje wynikające z planowego leczenia nowotworów wykrytych w poradniach COZL, w Ośrodku Profilaktyki oraz u pacjentów skierowanych w celu konsultacji i leczenia z innych poradni, jak i szpitali głównie z województw: lubelskiego, podkarpackiego, małopolskiego, świętokrzyskiego. Oddział Chirurgii posiada akredytację do prowadzenia specjalizacji z chirurgii onkologicznej. Leczeniem pacjentów w stanie zagrożenia życia w

COZL zajmuje się Oddział Intensywnej Terapii. Lekarze zatrudnieni w OIT dodatkowo zajmują się prowadzeniem Poradni Leczenia Bólu dla chorych z bólem ostrym i przewlekłym. Poradnia Medycyny Paliatywnej z Zespołem Długoterminowej Opieki Domowej realizuje opiekę lekarską i pielęgniarską nad osobami chorymi terminalnie z wykonywaniem badań laboratoryjnych, oceną i leczeniem bólu, prowadzeniem niezbędnej edukacji i wsparciem psychologicznym chorego i jego rodziny. Poradnia Medycyny Paliatywnej współpracuje z lubelskim hospicjum Dobrego Samarytanina i w uzasadnionych przypadkach kieruje tam swych pacjentów.

Diagnostyka COZL oparta jest o pracę Zakładu Diagnostyki Obrazowej, w skład której wchodzi pracownie: rentgenodiagnostyki ogólnej, mammografii, USG, tomografii komputerowej, rezonansu magnetycznego; Medycznego Laboratorium Diagnostycznego, które wykonuje szeroki wachlarz badań z zakresu: hematologii, hemostazy, analityki ogólnej, biochemii, serologii transfuzjologicznej, diagnostyki hormonalnej, diagnostyki onkologicznej oraz mikrobiologii dla potrzeb COZL jak i dla innych zleceńodawców; Zakładu Patologii Nowotworów, który realizuje pełną diagnostykę histopatologiczną, cytologiczną, histo- i immunohistochemiczną.

Medyczne Laboratorium Diagnostyczne i Zakład Rentgenodiagnostyki COZL od wielu lat wykonują odpłatnie badania dla hospicjum Dobrego Samarytanina.

Od wielu lat prowadzona jest w Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej działalność naukowo-badawcza, edukacyjna i szkoleniowa. Rada Naukowa Centrum liczy 16 samodzielnych pracowników naukowych. Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej posiada akredytacje do prowadzenia specjalizacji w zakresie onkologii klinicznej, radioterapii, chirurgii onkologicznej, radiologii, ponadto do prowadzenia staży cząstkowych w ramach specjalizacji otolaryngologii, chirurgii ogólnej, ginekologii.

Centrum Onkologii jest bazą szkoleniową dla techników elektroradiologii i pielęgniarek. Ośrodek prowadzi intensywną współpracę z innymi jednostkami naukowymi, w tym uniwersytetami medycznymi w zakresie programów klinicznych oraz naukowych programów terapeutycznych w poszczególnych rodzajach i zakresach udzielanych świadczeń medycznych.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym

W COZL realizowane są zadania związane z edukacją i profilaktyką zdrowotną zachęcającą mieszkańców do zdrowego stylu życia i systematycznych badań lekarskich. Ośrodek

uczestniczy w przesiewowych badaniach nowotworów piersi i nowotworów narządu rodowego w trybie stacjonarnym i mobilnym, przesiewowych badaniach jelita grubego, przesiewowych badaniach płuc, przesiewowych badaniach genetycznych.

Ośrodek Profilaktyki Nowotworów i Promocji Zdrowia współorganizuje imprezy popularyzujące problematykę zachowań prozdrowotnych skierowane do różnych grup społecznych, a mających na celu walkę z chorobami nowotworowymi często z udziałem Cytomammobusu COZL np. „Dzień Drzwi Otwartych”, „Marsz Różowej Wstążki”, „Akcja Zdrowa Gmina”, „Kobiety-Kobietom”, „Bądź zdrowa, Mamo. Zbadaj się”) oraz szkolenia i konferencje dla lekarzy różnych specjalności, lekarzy rodzinnych również pielęgniarek, pielęgniarek POZ, położnych, młodzieży szkolnej z woj. lubelskiego (przygotowanie uczniów do udziału w ogólnopolskim programie „Mam Haka Na Raka”, wykłady i szkolenia propagujące zapisy Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem), współpraca z Sanepidem Wojewódzkim, Kuratorium Oświaty i Wychowania, Uniwersytetem Medycznym, Urzędem Miasta Lublin i Lubelskim Urzędem Wojewódzkim. Ośrodek prowadzi również kolportaż materiałów szkoleniowo-edukacyjnych.

Strona internetowa: www.cozl.pl